

ההוא. וכיון שהבחורים מקבלים את החדר לדור ולהשתמש בו, אפילו שאין להם שם שום קנין, חלה עליהם חובת בדיקה מדינה, ולכן אפשר לברך על הבדיקה שבדקים בחדר שבישיבה בליל י"ד. ושמעתי מהגרי"ח קנייבסקי שליט"א שכאשר למד בבחורות בישיבת לומזה בפתח תקווה, אמר לו החזון איש שבליל י"ד יסע לישיבה, ויבדוק את חדרו בברכה.

אבל מהגראי"ל שטיינמן שליט"א שמעתי, שלא שייך לברך על הבדיקה שהבחורים בודקים בחדר שבישיבה, שבשביל להתחייב בבדיקה מדינה חייב להיות שיהא איזה קנין בבית, וכיון שאין לבחורים קנין בחדר, אלא רק רשות לישון שם ממילא לא חלה עליהם חובת בדיקה, ולכן אפילו כשבדקים בליל י"ד יבדקו בלא ברכה.

והבעלות על החדר שייך כולו לישיבה, ואין לבחור שום חלק בזה בשום צד שהוא. וממילא יש לדון שלא חלה חובת בדיקה על הבחורים, כיון שהמקום הזה והחדר הזה לא שייך להם, ולכן אע"פ שראוי לבדוק את החמץ שבחדר כיון שהם למעשה יושנים שם, אבל ברכה יתכן שאי אפשר לברך על הבדיקה הזו. ואפילו אם יבדוק בליל י"ד שאז התקנה היא לבדוק בברכה, אבל לגבי החדרים שבישיבה, הבחורים לא יוכלו לבדוק בברכה, כיון שאין המקום הזה שייך להם.

דעת מרן החזון איש זצ"ל שהבחורים יכולים לבדוק בברכה, שאע"פ שאין להם שום קנין בחדר, אולם כיון שלמעשה הנהלת הישיבה העמידה את החדרים לרשות הבחורים שידורו בהם, והבחורים יושנים ומשתמשים שם כל השנה כולה, ממילא הם מתחייבים מדינה בבדיקה. שכל מקום שאדם דר בו ומשתמש בו, חל עליו חובת בדיקה על המקום.

הצדיק הגאון רבי דוב נחום פריידין זצ"ל – נלב"ע בליל שבת קודש ראש חודש ניסן תשנ"ח

הצדיקים, אבל גם בלי להבין הרי זה ברור שהרב פריידין הוא אחד מל"ץ צדיקים שבדור.

אהבת חסד

אע"פ שלא זכה לזרע של קיימא, בכל זאת היתה לו שמחת חיים אמיתית. כל מי שדיבר עימו יצא ממנו בהרגשה טובה ונעימה. במאור פנים וחביבות גדולה קיבל כל אחד שניגש אליו, כשהוא מתעניין ודורש בשלומו, ושמח שמחה אמיתית בשמחתו.

טוב לב אמיתי היה נשפך ממנו בכל עת, תמיד שאל ודרש אצל שכניו וידידיו מה הוא יכול לעזור, והיה משתעשע עם ילדיהם לשמחם בעולמם. בכולל הוא היה הכתובת בכל עת לעזור לאברכים לברר את הסוגיא שלא התבררה להם כל הצורך, בכל סוגיא ובכל נושא שדיברו עימו בלימוד היה בקי בזה בבקאות נפלאה לכל פרטיה ודקדוקיה.

היה עוסק הרבה במעשה צדקה וחסד, והרבה שידוכים עשה יחד עם הרבנית. היה השדכן של הגר"צ פלמן זצ"ל, ושל הגאון רבי יוסף ישראל זצ"ל, ושל עוד רבים וטובים.

לפני פטתו היה הולך יחד עם מרן הגראי"ל שטיינמן שליט"א, לבתי נדיבים כדי לאסוף כסף בשביל האברכים לקראת חג הפסח. הרב פריידין היה דופק ומדבר עם הנדיבים על הזכות הגדולה לתרום לאברכים עמלי התורה, והגראי"ל שליט"א היה עומד על ידו.

הרבה פעמים היה ניגש אל אברכים בכולל, כשהוא אומר להם ווארט קצר או פתגם שנון, היתה תשוקה גדולה לשמוע את דבריו מחמת הנעימות שהרגישו במחיצתו. גם כשהעיר לאחד על הנהגה שלא נהג כשורה, ידע איך לומר את הדברים בצורה כזו שההוא לא יפגע, אלא להפך עוד ירצה לשמוע עוד ועוד את דבריו.

דבריו תמיד נאמרו בקצרה, אבל היו בבחינת "מעט בכמות ורב באיכות".

ובלכתך בדרך

כשהלך בדרך היה הולך לאט ובמתניות כדרכם של עובדי ה', ידיו היו שלובות זו בזו בתוך שרוולי מעילו, ומחשבתו מהרהרת בכל עת בתורה ובעבודתו. מפעם לפעם היו רואים שעושה תנועה מסוימת עם היד, כאילו הוא מנסה להסביר לעצמו את דברי הגמרא או איזה מאמר חז"ל שהבין אותם עתה ביתר בהירות.

בכל עת יהיו בגדיך לבנים

אשתו הרבנית נפטרה בכ' באלול תש"נ, באותו יום היא הכינה לו כדרכה בכל יום את ארוחת הצהרים, ואף ערכה את האוכל על השולחן.

ר' דוב הלך כדרכו להתפלל מנחה גדולה, והיא הלכה לנוח קמעה עד שיחזור ממנחה. כשחזר קרא לה ואין קול ואין עונה, מיד קראו לכוחות ההצלה, אלא שכבר נשמחה עלתה לבוראה בטהרה.

כשישב שבעה הגיע מרן הגראי"מ שך זצ"ל לנחם, ור' דוב אמר לו "לא תארתני לעצמי שכן זה יהיה, אני הולך למנחה וכשאני חוזר היא איננה... לא התכוונתי לכזה דבר".

אמר לו הרב שך, "עליך אני מתפלל, איך אתה אומר שלא התכוונת לזה, הרי צריך להיות מוכן לזה בכל רגע, ובכל עת יהיו בגדיך לבנים".

בליל שבת קודש פרשת ויקרא ה' אל משה – ראש חודש ניסן תשנ"ח, יום מיתת צדיקים שני בני אהרן, שכב בחלישות גדולה מאוד, וכמעט שלא יכול היה לדבר מאומה, אבל אעפ"כ התחזק וקרא קריאת שמע, ובמאור פנים בירך את אלו שעמדו על יד מיטתו בברכת "גוט שבת". ולאחר זמן קצר עלתה נשמתו בנוגע השבת בקדושה ובהדרה לבוראה.

הצדיק הגאון רבי דוב נחום פריידין זצ"ל מתלמידיו המובהקים של מרן המשגיח רבי יחזקאל ליונשטיין זצוק"ל, אשר מנערותו כשגלה למקום תורה לישיבת מיר דבק בו עד מאוד, ולא זזה ידו מתוך ידו, ולכל מקום שעבר מרן המשגיח גם הוא עבר יחד עימו.

כבר מיילדותו גלה למקום תורה לעיירת לידה, לישיבתו של הגאון הגאון רבי יעקב נימן זצ"ל. ולאחר מכן עבר ללמוד בראדן אצל מרן החפץ חיים זצוק"ל, שגם בו דבק מאוד ואף זכה להתברך מפיו. אח"כ עבר לישיבת מיר ושם היה לאחד מהאריות שבחבורה, ובמהרה התפרסם שמו בישיבה לעילוי ולמתמיד גדול.

בזמן המלחמה התחתן בשנחאי עם הרבנית חנה דינה ע"ה, שברך לא דרך ברכה לבדה מגיא ההריגה והגיעה לגיטו של שנחאי. ושם התקיימה החתונה, כאשר מרן המשגיח וראשי הישיבה משתתפים בה לשמחם.

גם אחרי החתונה הוסיף לשקוד יומם ולילה על התורה והעבודה, וכל לילה היה יושב ולומד בהתמדה עד השעות המאוחרות, והרבנית פעלה בעבור הבנות היהודיות בשנחאי לפתוח להם בית ספר ומסגרת לימודית שבה יוכלו ללמוד את דיני התורה והיהדות, כאשר בד בבד עסקה גם בפעילויות של חסד עבור כל הפליטים שהיו בשנחאי.

בשנים הראשונות לאחר המלחמה, כאשר המשגיח קבע את מושבו בחוץ לארץ בארה"ב, התגורר הרב פריידין בקרבתו. וכאשר עבר לארץ ישראל, לירושלים, גם הרב והרבנית פריידין עברו איתו. וכשהמשגיח עבר לבני ברק, גם הם עברו לירושלם לבני ברק.

בכל המקומות הרבנית השקיעה את כוחה בחינוך לבנות ישראל, בירושלים לימדה בבית הספר "בית יעקב הישן", וכשעברו לבני ברק לימדה בבית הספר "בנות ארץ ישראל" של סטמאר. ובימים ההם הרבה מהאברכים שגרו בבני ברק שלחו את בנותיהם ללמוד בסטמאר כדי שיזכו להתחנך מפיה של הרבנית פריידין.

בכולל פוניבז'

בישיבת פוניבז' ובכולל היה הרב פריידין יושב כל היום בהתמדה גדולה על התורה והעבודה, עם חברותו שחלקם היו בני גילו מהחבורה של תלמידי המשגיח הגה"צ רבי ראובן בלומד והגה"צ רבי משה ברנשטיין זצ"ל, וחלקם היו אברכים צעירים ממנו בשנים רבות. גם למד בחברותא עם הגה"צ רבי ועלוול איידלמן זצ"ל את כל סדר קדשים בעיון. ושנים רבות למד בלילה במשך כמה שעות עם מרן הגראי"ל שטיינמן שליט"א.

היה צדיק בדרכיו ונסתר במעשיו, בכל עת ראו אותו רק יושב ולומד בשקידה, בין בכולל ובין בבית, תמיד היה יושב ולומד עם הסטנדר וגמרתו הגדולה, כאשר ראשו מוטה אל הגמרא ושקוע בהוויות אביי ורבא.

בתפילה היה עומד ומתפלל בפניו הקבועה ליד הקיר בצד דרום, התייחד עם קונו והתפלל בנעימות רבה, כשהוא עוד מוסיף להאריך בתפילה זמן רב לאחר שהציבור כבר סיים את התפילה.

כלפי חוץ לא היו לו הנהגות מיוחדות שבהם היה ניכרת גדלותו, הכל היה מתוך צנעה והסתרה. בתפילה עמד זקוף וכמעט ולא התנדנד מאומה.

בכל זאת ההרגשה סביבו היתה תמיד הרגשה עלאית, כל מי שהתקרב למחיצת ארבע אמותיו, הרגיש שהוא עומד לפני אדם קדוש ונשגב.

בכל מאורו היה קשור למרן הגראי"ל שטיינמן שליט"א. ומרן הגראי"ל שליט"א אמר עליו הרבה פעמים "כאן בעולם הזה אפשר עוד לראות את הרב פריידין לשבת לידו ולדבר עימו, אבל בעולם הבא הלוואי שנוכח לראות אותו מרחוק".

הגה"צ רבי ועלוול איידלמן זצ"ל אמר עליו, "אני לא מבין בגדלותם של

גליון השבוע מוקדש לע"נ הצדיק הגאון רבי דוב נחום בן הגאון רבי שמואל פריידין זצוק"ל

נלב"ע בליל שבת ראש חודש ניסן תשנ"ח נתרם ע"י ידידיו שנהנו מאורו הגדול ת.נ.צ.ב.ה.

ניתן להשיג את העלון בכל שבוע בטלפון 0527120854 או במייל 7120854@gmail.com